„UKRAIŃSKYJ HOŁOS“ Przemyśl. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

Ч. 35 (611) Неділя, дня 4. Жовтня 1931. Рік XIII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

PRZEMYSL
Всч. о. Прелат Л. Зубрицький
Гр.-Катол. Капітула

...ні і позивні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тимсамим без застороги годиться на це.

Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол., чветьрічно. — Для Чехії на рік 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч. 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35ф, 1/4 — 20 ф., Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк. 1/4 — 3.50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно. ☛ Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймає.

М — с.

Конець одної системи.

Ми є свідками одної великої, у своїх наслідках покищо необчислимої світової політичної події: *світовий капіталізм заповідає черговий раз своє банкроцтво.* Від часу закінчення світової війни ця заповідь банкроцтва повторювалася кілька разів. Перший раз вона виявилася в цілій низці держав европейської політичної системи монтурою побіджених фронтових вояків — в Росії, Австрії, Німеччині, Туреччині, Болгарії. Сотнями міліонів людей потряс голод, нужда, вичерпання й розпука. Але про банкроцтво дотеперішньої господарської світової системи ще ніхто не хотів слухати. Насильно відсувано від себе панічні настрої, люди потішували себе, мовляв: *прийдемо до себе! Мусимо!*

Але швидко потім прийшла друга заповідь. Її носієм був уже не поконаний фронтовик, але соціяльний революціонер. Після заломання великої війни, яка нікого властиво не зробила в Европі побідником, хлинула через цілу Европу революція. Не всюди вона мала однаково сильні вияви, але була скрізь. Найгостріше виявилася серед народів безпосередно поконаних у цій війні — *„Соціялізм або загибіль у варварстві“* — ось був клич. *„Немає для нас іншого ратунку, як лише орієнтація на Схід, радянська система, диктатура пролетаріяту, соціялізація“.* Могутною хвилею линув цей клич, починаючись у СССР через Німеччину, Мадярщину, Австрію, Італію, Польщу й другі менші нації. Діймаючий жах пройняв міжнародню буржуазію. Навіть сама не віруючи цілком у щирість своїх кличів, вона відповіла: *„Відбудова! Ми піднімемось!“.* Віруючи й повні надій людські маси відгукнулися: Так! Відбудова! І крім Росії грядучу революцію скрізь у Европі кріваво здавлено.

Всеж таки третя світова заповідь банкроцтва капіталізму не дала на себе довго ждати. Вона зявилася на руїнах міжнародніх інфляцій. Здавалося, що це вже справді конець. Міліони людей стали жебраками, запалися в бездну життєвої незабезпечености. Але скрізь ще схоплювали за стеблину останньої спроби. І всі оті інфляції поволі поконувано. В Німеччині, Польщі, Болгарії, Австрії, Італії, Мадярщині, Франції — так без кінця. Здавалось, що прийшло остаточне заспокоєння.

Аж ось явився вістун упадку, в четверте і мабуть в останнє. Залунав крик трівоги світої господарської скрути. Біржі й банки падуть, підвалини промислу хитаються, чергуються катастрофальні заломання найбільших світових господарських кольосів, поширюється нечувана досі паніка. Більше як двацять міліонів людей у високоцивілізованому евроамериканському світі стоїть на вулиці без хліба й вимагає — не ласки, а тільки одного: праці! Половина західної й середної Европи животіє без зарібків, з ласки публичної допомоги. Скрізь задовження, підкупність та зіпсуття, банкроцтво, словом настрої неминучої заглади світа. *Щож далі?* — запитує один одного, з острахом та хвилюванням. *Так дальше не може бути!* — запевнює вулична мудрість, яка проте не знає, чи й відки може прийти ратунок. Ніхто не вміє цему зарадити? Скрізь безголовя й господарсько політична хапотня. І цим разом не минає це нікого. Дрожать у своїх життєвих основах побідники й побіджені: Німці, Америка, Мадяри, Шведи, Фіни, Болгари, Румуни, — а в останніх днях сколихнулась ціла Англія. Що буде, — ніхто не знає. Але всі мають одне й теж саме зловіще передчуття: тим разом це вже справді конець. Нізвідки немає ні помочі ні надії. *Капіталізм кінчається.*

І справді це конець. Але-ж, де є якийнебудь конець без нового початку? Де упадок без двигнення, де смерть без воскресення? Світова історія на цьому не скінчиться, вона йде далі. І як довго існуватимуть на землі люди, які живуть і хочуть жити, вони будуть працювати, творити, хазайнувати, і якось проживати. До кінця світа ще далеко. Це не людське господарство загибає, а господарство капіталізму, який є нині існуючою й пануючою формою господарювання в Европі, Америці і так зв. поступових країнах цілого світу. Саме він засуджений на загибіль, *а це лише конець одної господарської системи, що свій вік віджила.*

Існуюча світова скрута є лише зворотною точкою в історії. Після упадку приходить віднова. З кожного хаосу зроджується якийсь новий лад. Поки що ми ще нічого не знаємо про рід, розміри й темпо подій, які оце грядуть на людство. Не знаємо ані протягу часу ані цих фаз, що їх мусітимемо перейти аж до хвилі скристалізовання нового порядку річей, нового ладу. Входимо що лише в першу фазу велитенських переворотів і світових політично-господарських перемін. Не передчуваємо ще навіть тих важких боїв, що їх за нашу справу й новий лад у світі мусітимемо звести. Не знаємо ще тих жертв неминучих а потрібних, що їх вимагатиме від нас майбутній розвиток подій. Йдемо всі навмання, в непевне завтра.

Одно прийде напевно: *існуюча політично-господарська система світа зміниться.* Наступаюча велика нова система світового господарства, яка прийде на місце капіталізму, **не буде комунізмом.** Грядуча система буде без сумніву системою якоїсь великої економічної спільноти, де в окремих народів посідаючі й працюючі, гріш і праця, спосіб продукції й розподіл дібр підпорядкуються вищому ідейному поняттю, яким є *нація*, як судді найвищому й остаточному. До цього — що його так назвемо — *національного соціялізму* — веде ще далека, важка дорога.

Ми Українці не маємо причин жаліти, що існуючий світовий лад валиться в руїни. Цей лад був порядком нашого національного й соціяльного поневолення. Чим скорше руне тим для нас буде краще. Крім кайдан не маємо нічого до втрачення, а все можемо позискати. Грядучі події дають нам величезні, необчислимі шанси. Зуміймо їх використати!

Sygn. III. 1. Pr. 54|31. Wyciąg dziennika ogólnego posiedzeń Sądu okręgowego w Przemyślu, dnia 19 września 1931 Nr. 112. Sąd okręgowy w Przemyślu jako Trybunał dla spraw prasowych na posiedzeniu niejawnem dnia 19 września 1931 r. — po wysłuchaniu Prokuratora okręgowego, na mocy §§ 489 i 493 ust. p. k. z r. 1873 orzekł: 1) że treść artykułów umieszczonych w Nr. 33 z dnia 20. IX. 1931 wychodzącego w Przemyślu czasopisma perjodycznego Ukraińskij Hołos“, — w artykule pod tytułem „Szwedzkyj uczenyj pro Polszczu“ od słowa „Ne znaty czy“ do końca artykułu, w artykule pod tyt. „Budżetowyj nedobir u serpni, ta finansowe położenia“ od słów „Pro tiażke“ do końca ustępu, w artykule pod tyt. „W ricznyciu beresteńskych aresztowań“ od słów „Pobyttja newynnoho“ do słowa „razom“ i w artykule pod tyt. „Daremnyj wasz trud“ od słowa „Koły dodamo“ do słowa „kulturnu wyszczist“ zawierają znamiona zbrodni z § 58 c. u. k. występku z §§ 300 i 302 u. k. i przekroczenia z § 308 u. k. 2) że konfiskata powyższego numeru czasopisma „Ukraińskij Hołos“ jest usprawiedliwioną 3) że rozpowszechnianie rzeczonych artykułów jest wzbronione. Zarazem poleca się Redakcji czasopisma „Ukraińskij Hołos“, by po myśli § 20 ust. pras. z dnia 17. XII. 1862 Nr. 6 Dz. Ust. państw. austr. z r. 1863, treść tego orzeczenia bez powodów na pierwszej stronie najbliższego numeru swego czasopisma bezpłatnie umieściła. — Przewodniczący: Haninczak wr. Protokulant: Mr. Malec wr. Za zgodność: Olech.

Українська справа на Союзі Народів у Женеві.

Майже три тижні тревала сесія Ради Союза Народів й три тижні публична думка Українців була в постійному напяттю: що зробить Рада Союза з українськими жалобами. До непевности причинявся й той факт, що всі наради над українською справою відбувалися досі при замкнених дверях, серед таємної атмосфери, де противник усеж таки мав доступ, а ми ніякого. У таких умовах всякі чутки й вістки ширені противником легко находили послух і серед української суспільности, тим більше, що ніякі вістки з українських закордонних кругів не доходили до краю. А противник не жалів ні заходів, ні гроша; як з рога обильности сипалися вісти, що мали одну ціль: затрівожити противника й заспокоїти та покріпити на дусі своїх.

Почавши від голосних ревеляцій краківського „Курієра“, що мали скомпромітувати Українців перед світом, польська преса спільно з урядовою пресовою аґенцією щодня повторювала, що українською справою ніхто не займається, що вона безвідклично „похована“, що в Женеві ніхто й слухати не хоче про справи національних меншин. Колиж до того прилучився ще факт, що на шестій (політичній) комісії дня 16. вересня проти невинного німецького внеску, щоби усунути недостачі в процедурі полагоджування жалоб меншин, заявилися однозгідно всі вдоволені теперішним станом представники держав (Румунії, Польщі, Греції, Чехословаччини й Югославії), а лише представники Угорщини, Канади й Катальонії прилучилися до виводів Курціюса, польська преса заповіла коротко: українські жалоби не прийдуть перед Раду, бо їх відкине вже Комітет Трьох. Навіть і „пояснення“ було: Українці скомпромітовані перед світом убивством Голуфка. Хочуть ратуватися, написали письмо до льорда Сесіля, що не мають з убивством нічого спільного, але льорд Сесіль навіть не приняв письма.

Ще не висохло чорнило, яким написано такий „правдивий“ комунікат „dla pokrzepienia ducha i serc“, як вечером сам мін. Залеський подав заскоченим польським ґазетарям до відома, що Комітет Трьох ухвалив віддати українську справу на засідання повної Ради. Ані „документи“ краківського „Курера“, ані звіт польського уряду на доповняючі запити Комітету Трьох не переконали Комітет, що польські мотиви торічної пацифікації оправдані, й тому Комітет віддав справу до публичного обговорення й висвітлення на Раді.

В Комітеті Трьох засідали тепер інші люди як у травні, хоча представники тих самих держав. Анґлію заступав замість Гендерсона льорд Сесіль, Італію замість Пільотіого міністер Ґранді, а Норвеґію замість Ремтада міністер Брадлявд. На Раді не прийшло вже тепер до дискусії; це уступка для Польщі, щоби їй осолодити прикрість. Справу доручено представникові Японії Йошізаві, який просив відложити реферат і дискусію до січня 1932., бо він не мав часу докладно зазнайомитися з широким матеріялом жалоби.

Як поставилися до такого рішення польські часописи? Очевидно пишуть знова про інтриґу всяких ворогів Польщі і потішаються, що серед важких клопотів кожної европейської держави назбирається до січня ще досить актуальних справ, що серед того українське питання стратить свою гостроту. Одинокі вшехполяки щиро признаються, що така розвязка справи є програною для Польщі, бо „на останніх сесіях лише Польща фіґурує на листі обвинувачених за насилування меншин. Прикріщим є те, що — факт це дуже рідкий — три держави внесли на Раду українське питання. Кажу: питання, бо не знати, який характер може прибрати дискусія на Раді в січні. Цего можна було оминути...“

Воно цілком правильно, що Поляки, які досі уважали українське питання своєю домашною справою, яку можна полагодити „між своїми“, по родинному, не є вдоволені, що українське питання стає **питанням міжнародного значіння**. Але неправильним є, що на таку увагу „Kurjera Lwowsk-ого відповідає Діло (ч. 214) так:

„Очевидно, що можна було. Треба було тільки інакше поставитися до українських внесків і інтерпеляцій у справах пацифікації у соймі й сенаті та взагалі інакше глядіти на власні промахи і на українську проблему“.

Отже „Діло“ також невдоволене, що українська справа стає питанням міжнародного значіння. Його співробітник волівби, щоби жалоби до Женеви не було, щоби Сойм був дав на просьбу пос. Луцького пару тисяч на вивіз яєць, а пару тисяч на „Просвіту“, бо до того зводилися українські домагання у соймі. Га, трудно! Є типи такі, що якби навіть сам Господь зійшов з неба й сказав їм: будь чоловіком! — то не будуть. „Відвороту цеї тактики не видко й далі“ — скажемо й ми за „Ділом“, а маємо на думці його „засадничі речі“.

---

†

Михайло Галущинський

почесний член і голова Т-ва Просвіти

помер у пятницю 25. вересня 1931 р.

у 54. році життя.

Передвчасно й несподівано помер один з найвизначніших сучасних українських громадян. Визначний педаґоґ, що всі свої сили, величезну теоретичну освіту й безмір ідеалістичного запалу віддав на службу свойому народові від часів своєї молодости. Для народньої освіти працював як студент університету, їй віддавав усі вільні від службових обовязків хвилі як учитель та директор ґімназії. Йому завдячує Золочівщина, що із твердині москвофільства стала свідомим українським повітом, Йому завдячує Рогатинщина, що нині є одним із найсвідоміщих повітів.

Покійний мав рідкий у нас орґанізаційний, обєднуючий талант. Як директор приватної укр. ґімназії в Рогатині поставив її на такому високому рівні, що не могли з нею рівнатися богаті й старі державні заведення. Тому став покійний також першим командантом Українських Січових Стрільців.

Та найкраще міг розгорнутися й виявитися орґанізаційний талант покійника, коли після війни осів у Львові й став членом Головного Виділу „Просвіти“. а в 1923. році головою Т-ва. Ворог мертвої рутини й заскорузлости вітхнув у „Просвіту“ животворного духа, штовхнув її на нові шляхи. Покійний пізнав і вистудіював усі проблеми позашкільного виховання, як ще ніхто у нас, і перевів велику реформу у методах освітної праці. Ворог фрази й бліхтру на показ давав сам приклади, як має виглядати правдива освітна праця й такої праці вимагав від других. Був приклонником поглиблювання освітної праці. В цій цілі заснував при „Просвіті“ нові видавництва, форсував справу закладання бібліотек, курсів для неграмотних, давав почин многим анкетам і нарадам, на яких сам реферував і змушував просвітянський загал безупинно йти вперед. Вічно говорив про потребу створення освітного Інституту, щоби увільнити просвітну працю від принагідних, невишколених робітників. Зїхав усі українські землі під Польщею даючи своїми промовами чи рефератами почин до поважної освітної роботи. Клав велику вагу на підтримку наших Західних окраїн обстоюючи все потребу окремих освітних орґанізаторів тих загрожених областей.

Коли правдою є засада, що нема чоловіка без похибок, то такою похибкою Покійного було його задобре для всіх серце й завелике довіря. Коли Покійний своєю невсипучою працею у „Просвіті“ здобув собі заслужений авторітет у всього українського громадянства, найшлися людці, які змогли вмовити в Покійного, що „Просвіту“ треба конче зробити доменою одної партії. Використовуючи напади інтернаціональної преси на „Просвіту“ усувано з „Просвіти“ зі шкодою для Т-ва національний український елемент, як що він не годився з фінансовою господарського або виступав проти „єдино спасаємої партії. До того цілком непотрібно дався Покійний втягнути до „високої“ активної політики, де також не міг, чи не вмів опертися намовам слабодухів чи чого гіршого й нераз покривав своїм іменем їхні шкідливі вчинки чи задуми. Що від того авторитет Покійного серед українського громадянства малів, це річ самозрозуміла; терпів на цьому Покійник, ще гірше терпіла „Просвіта“. Є це траґедія Покійного, бо такий конець не був в інтересі ні Його, ні дорогої для Него установи.

З життя Золочева.

Труси й арештування в Золочеві. — Нарада над „żywym rotnikiem“.

Впродовж цілих цегорічних ферій позістає Золочів під враженням безконечної нагінки поліції на місцеву українську молодь, зокрема молодь студенську. Немає в Золочеві студента, якийби бодай раз підчас останніх ферій не „гостив“ на місцевому поліцій-

---

Ю. ГАСЕНКО. 15)

В село на спокуту.

(Продовження).

Оселедець був давний, напів зігнілий і солений як ропа. Хотілось пити.

— Чайкуб це після нього, Олено Василівно! — натякнув я мабуть з десятий раз вже господині. Вона скрутилась і зніяковіла:

— Сама знаю, але вибачайте, пів села оббігала — ні в кого ні зерна цукру. Обіцяю вам так, як нас кооператива дурить. Вже третій місяць везуть його й ніяк не можуть до села доставити. Якось жнивами вицигали в районовій базі щось 20 фунтів, то комнезамці ще дорогою розхапали. І скажіть на милість! Ціле літо мордується той селянин коло сапки, аж піт десятий йому очі заливає, скніє, мерзне коло копки, а прийде до цукру, йому зась. Колись же сіялось того бурака не більше як тепер, а цукру було, хоч шляхи стели ним. Де він тепер діється?

Я відповісти не міг, — не знав, чи не хотів. Надокучала мені монотонна, напів плаксива розмова. Й без того невесело, пригноблено почуваю себе на селі, а Олена Василівна безперестанними нарікaннями, часом і сльозою на свій нужденний стан остаточно гнобить мене.

Вийшов на двір провітритись. Ступив на вулицю й попростував до сільради, чи не почую чогось докладніше про поїздку до міста.

З вікна в сільраді зиркнув на мене призирливий погляд Шпильки й зник. Стукаю. Виходить насторожений Сучак Михайло і, не дивлячись мені в очі, сухо — остро застерігає:

— В сільраді для вас нема нікого, іншим разом — і стукнув дверима.

Здивувала мене така запобігливість, навіть і до помешкання ввійти не можна. Цей тип мені особливо не подобається. Вже кілька раз ловив я на собі його пронизливий погляд. Вчора на сході він як пес-шукач, нишпорив поміж селянством і прислухався. Разів зо два я бачив його серед гурту коло мене. Чого йому від мене?

Спершись на тин стоїть зажурений черговий виконавець. Підходжу й хочу спитати, що надзвичайного в помешканні сільради, коли й до дверей не підпускають, та не знаю, як зачіпити виконавця. Але він перший обізвався:

— Не пускають? Значить, ви не їхній... А як не їхній, то значить...

— Та що то значить — їхній? Я, новий чоловік на селі, з усіма хотівби жити в згоді. А от другий раз переді мною двері сільради зачиняються. Бояться, чи ховаються...

— Значить, не припускають вас до сільського політбюра. А раз так, то, значить, для вас не хор...

— Ви мені направду скажіть, що воно значить, коли знаєте, — серіозно питаю виконавця.

— Кажуж вам, що політбюро засідає, — сільська політична секретниця, себто сексоти,*) ті, що село тримають у „порядку“. Оце, значить, підготовочку роблять для аґентів ҐПУ, які сьогодні будуть. Чергова, значить, чистка, давненько її не було в нас. Вчора Зайчик заявив перестрашено, що куркульсько-петлюрівський бурян став глушити буйні парости соціялістичної будівлі в Кочубіївці. Рішуче треба його прополоти. Місцеві сексотики оце й складають, значить, список того куркульського буряну. А як ви в тому бурянi ще не заказались червоною квіткою, то вас до таких ділов, значить, і не допускають. Я вчора всю їхню нараду підслухав, було словечко і про вас...

— Хиба крім сходу й стрілу Глевтяка щось надзвичайне в селі сталось, — ніяк не вірив я в такий загрозливий стан і потребу негайних репресивних заходів.

— А вам чого надзвичайного треба? Повстання на селі? Комуністи досвіду набрались досить, до цього не допустять. На віщо їм здалася морока з можливим бунтом, коли вони заздалегідь можуть це попередити. От вчора наші трошки набрались сміливости, дали волю язикам, подратували начальство, зірвали сход — ну й досить. Другий раз не зірвуть. Більшовики нюх мають добрий, знають, що від зірваного сходу й до повстання не далеко. А щоб була добра наука на всю околицю, вони проведуть „чистку“: цапнуть який десяток найсміливіших, пару з них замордують в ҐПУ й стане тихо..

Я здвигнув плечима:

— Когож тут брати? Таж ніхто нічим особливим ні вчора ні взагалі не виділяється. Всі однакові селяни хлібороби й на сході всі однаково кричали. Як притягати до відповідальности, то хиба всіх.

— Бачте, ҐПУ має на це свій особливий розум. Вони, сукини сини, добре знають, що все селянство — то контрреволюція. Таже відомо, що сказав про нас народній комісар

*) секретні (таємні) сотрудникі (співробітники).

ному постерунку, чи в „видзялі“ слідчім. А причин до цього було доволі. От пішло в перших днях ферій чотирьох студентів, а саме: Гошовський Б., Цішецький Я., Тарнавський М. та Заяць В. за місто купатись. Цего було досить, щоб поліція всіх їх зараз при повороті з купелі арештувала, перевела трус, списала двічі протоколи та вкінці не вияснивши, мимо жадань, причини арештування випустила по кількох годинах на волю.

Вистарчає появитись у місті дещо в пізнішій порі, щоб мати вже до діла з поліцією. Таке прим. трапилось учневі укр. ґімн. В. Кукові, студентам: Ґаврачинському Є., Семчишинові М. й іншим. Всіх їх або передержано на поліції й переведено в них особистий трус, або бодай списано протоколи.

Несимпатичним є теж для поліції, коли студент несе в руках — хочби й в білий день — якийсь пакунок. Прим. студент Кравчук Р. ніс 6. IX. у руках скіряну теку. Це вистарчило, щоб його задержав військовий жандарм, (sic!) перетрусив таки на вулиці теку, а не найшовши в ній нічого небезпечного, погрозив ревізією в канцелярії „Просвіти“, до якої саме Кравчук ішов

Вистарчає теж, щоб студенство в Золочеві устроїло якунебудь імпрезу, щоб уже списувано з ним протоколи. І так прим. 8. серпня відбулись у Золочеві за дозволом старости Акад. Вечерниці. Ніхто не сподівався, що й цей факт буде поліції не вподобу, але так воно було.

Зараз день, чи два по вечерницях, списували аґенти протоколи, питаючи, хто був у Комітеті, звідкіля були й як звалися замісцеві гості й т. і. подробиці.

Почавши від вбивства Голуфка, самоволя чи там „спренжистосць“ золоч. поліції перейшла границі. По вулицях просто ловили аґенти студентів, вели на поліцію й списували протоколи, питаючи, що кожний робив і де був у продовж цілих ферій, а спеціяльно в день убивства Голуфка. Де кум, а де коровай? Де Трускавець, а де Золочів, у якому кожній крок чи не кожнього студента є прекрасно знаний поліції (хочби лише тому, що поліційних аґентів у Золочеві є більше, як студентів).

Рівночасно з протоколами почалась ціла низка трусів. Переведено їх найбільше в днях 5. і 6. вересня. Трусено в студента Коропецького І. та в багатьох учнів укр. ґімназії, як от Качалуби Т., Леха М., Квасовського Р. і и., а вкінці в новоутвореній бурсі ім. Григ. Кузьми. Підчас трусів не найдено нічого компромітуючого. Однак це не перешкодило в арештуванні цілого ряду учнів, а саме: Качалуби Т., Савраса П., Гривняка В., Квасовського Р., Леха М.

Всіх арештованих кромі Качалуби, якого відставлено з невідомих ще дотепер причин зразу до військових, а відтак до судових арештів (на „замок“) в Золочеві — випущено по кількох днях на волю.

Ранком 5. вересня візвано було на годину—дві перед речинцем студентів: Грицака Р., Гошовського Б., Боднара В. та Заяця В. до „видзялу слєдчого“ на „переслухання“ в характері якихось нібито „свідків“. По списанні протоколу, де, в кого, коли і т. д. перебував кожній підчас ферій, згл. цілого року, випущено останнього на волю, а трьох попередніх задержано в поліц. арештах до пізного вечера. Причина задержання й до сьогодні не відома та її легко догадатись. Арештовані були членами Повітового Збіркового Комітету на Т-во Прихильників Освіти (Гошовський — голова, Боднар — скарбник), а також Комітету для улаштовання Повітового Просвітного фестину у дні 6 вересня. Арештування комітетових було найкращим способом, щоби перешкодити в збірці та улаштованні фестину, що теж поліція й осягнула.

Останні дні переходять в Золочеві покищо спокійно. Та чи стан цей потріває довше й чи поліція вдоволиться цего року лиш одною жертвою, в особі учня Качалуби Теодора, треба сумніватись.

В першій половині вересня відбулася в Золочеві довірочна нарада, скликана місцевим табором санації, в особі бурмістра дра Мошинського, посла ББ, в ціли вшанування памяти Т. Голуфка. На цю нараду запрошено й представників Українців, а саме: дра О. Залужного, голову Кружка „Р. Ш.“, п. Калиняка, управителя укр. ґімназії, дра Я. Олесницького, посла УНДО-ня та дра Т. Ваня, голову Повіт. Комітету УНДО-ня, знаного тепер зі своїх „Шашкевичівських теорій“, голошених у „Шашкевич. Вістях“ та „Новому Часі“. Зі запрошених явивсь на нараді одинокий др. Ваньо, за що теж з місця дістав нагороду: вибрано його предсідником нарад. Це так йому мабуть заімпонувало, що в часі дискусії над формою вшанування памяти Голуфка, поставив він свій оригінальний проєкт, а саме — як це недискретно зрадив „Курєр Львовскі“ з 17. ц. м. — створення „живого“ памятника в формі комітету, який занявбися „ширенням ідеї рівности, братерства, згоди й співжиття трьох національностей“ та вирішуванням їх спорів на терені золочівського повіту. Комітет мавби складатись з 9 членів, по 3 представники кожньої національности (Українців, Жидів і Поляків).

Очевидно, проєкт принято, хоча — як пише „Курєр“ — сміх багатьох із присутніх повинен був хочби навіть і дрові Ваньові дати дещо до думання... Коментарі до цього факту зайві. Зачначити лиш треба, що в Золочеві він нікого дуже не здивував, а це просто тому, що справником його є саме др. Ваньо. Вінжеж у цей спосіб здійснює свої нереальні, — щоб це сказати хоробливі — „Шашкевичівські теорії“, які між іншим мають полягати на „навязуванні й удержуванні дружних зносин Українців зі всіма народами світа (д. „Шашк. Вісти“ ч. 1. ст. 28), на творенні, по його власним словам, українсько-польських, укр.-московських і и. товариств, на звязанні „Шашкевичівської акції“ з акцією Укр. Католицького Союза (що мабуть вже й сталось), на навязанні зносин не тільки з українськими але й з латинськими (!) епископами і т. д. А все це во імя... здобуття якнайбільше гроша на Шашкевичівські (?) цілі. Очевидно, що зовнішна етикетка всіх цих плянів і потягнень дра Ваня це „чистий націоналізм“, клич „Один Бог, одна Україна“ і т. д. Для нас одначе важна не етикетка, а внутрішній зміст, суть справи. А яка це суть, це найкраще показав нам др. Ваньо своїм останнім потягненням.

І чи після всего того сміє др. Ваньо жадати від громадянства, а зокрема від студенства Золочева й краю якоїнебудь помочи в здійснюванні своїх опортуністичних плянів і чи сміє робити йому з цього приводу закиди байдужности й інертности, як це й мало місце дотепер?

Час найвищий, щоб українське громадянство Золочева сказало вже раз *голосно, а не лиш по кутках* своє рішуче й останнє слово та не дозволило др. Ваньові компромітувати себе перед цілим краєм. *Б.*

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Це число висилаємо ще всім передплатникам. Найблище число вишлемо лише тим, що вирівняють залеглість, подану на адресах попередного числа.

хліборобства Яковлев. До нього написали винницькі селяни листа-пропозицію, щоб дозволив заснувати „селянську виробничу спілку“; про це й делеґати 10-го всеукраїнського зїзду рад забрали були голос, а їх той самий Яковлев і приголомшив: Що? — визвірився з трибуни, — бандитсько-петлюрівське кубло засновувати? Зміцнювати селянина — кулака — власника? Ніколи! Селянство, навіть незаможне — це наш ідейний ворог. Ніяких суто селянських орґанізацій ми дозволити не можемо. Навпаки, нам треба у всілякий спосіб нищити селянську, цю дрібнокапіталістичну клясу. І рано чи пізно — ми її мусимо зліквідувати. А що скоріше це ми зробимо, то скоріше відкриються шляхи швидкого поступу до комунізму на селі“. Так сказав той, хто нами править, хто піклується про „піднесення“ добробуту селянина.

— Ну, пожалуй, такі слова міг хтось видумати — хотів я застерегти своє ставлення до гострої розмови з незнаною мені людиною.

— Чого вигадати? — трохи невдоволено доводив виконавець. — На власні вуха наші люди чули ці слова. Та й не конче треба чути. На ділі бачимо. Експертники, розкуркулення, всілякі заготовки, самообкладання, що року збільшений податок, загарбування зерна зпід віялки — це що? Не нищення селянина? Не кажіть, бо це старому й малому відоме. Знаємо добре, що колиб їхня сила, то вони одної червоної ночі все селянство, цю дрібну, як вони кажуть, буржуазію, передушилиб. Та ризиковна річ, не проковтнуть усіх, ще заслабкі. Та й не вигідно їм сьогодні: колективи ще не здолають випродуковати потрібної кількости хліба, скотини. Отже хто на них робивби, хтоб постачав харчі? Значить, хай ще селянство поживе, а ми будем його дути і в хвіст і в гриву. Хай стогне, доздихує, — ми десяту шкіру з нього дертимем. А як село крикне, заголосить, — придушимо; хтось заявиться за право, почне підбурювати інших та випікати очі сваволею, темними ділами сільських комунарів, ми того запроторим....

Розмову нашу перебили. До тину підійшла жінка й пошепки стала питати виконавця. Він притакнув голосно:

— Сподіваємось, а чи буде міліція, — хто зна. Пахне тим, що буде. На всякий випадок, як маєте щось самогонисте, то винесіть десь геть у лози, бо обшук буде неодмінно. А як чекіст піймає щось до рук, то штрафом не оплатитесь. Та крім самогонки, приберіть сало, борошно....

Жінка не дослухалась кінця й підтюпцем побігла до дому. Виконавця покликав з вікна Шпилька і я пішов вулицею. Пригноблення й неспокій почувалось на душі. От яка то диктатура пролетаріяту. Всі її ненавидять, кленуть і всі її бояться, скоряються. Гостро відчувають її в місті, а ще шкулкіше відбивається на селі, приголомшує цілі сходи, втискується до кожного двору, діймає окремого громадянина. Люд стогне й мовчить у безсиллі.... І тож зуміли так поставити апарат, щоби руку диктатури відчував кожний найдальше стоячий громадянин....

Олена Василівна чекала з обідом. Я сів за стіл, виголоднілий хронічним недоїданням. Відомости, що вона зібрала в сусід, були багато обильніші як той обід.

— Яж казала, що ті чорти рогаті не дармо поїхали. Комсомолець Веретільний хвалився свойому тестеві, що приїде три аґенти й загін міліціонерів. Мають арештувати 15 хазяїв, можливо, що й суд показовий на селі влаштують. Труси мають бути страшенні за зброєю. Актив постановив вину за вистріл скинути на куркулів, нібито вони на Глевтяка стріляли й хотіли бунт учинити. Люди наполохані страх. — Стара Яремчиха бочку сира в солому закрила, Хтодір Панасюків два мішки борошна в ночі у прірву закопав, Петрові хлопці все зерно з половою змішали й соломою прикидали, а дід Дмитро не знають, що робити з незареєстрованим кабанцем. Ну, що, як виявлять? І штраф заплатять і годований кабанець пропаде. Словом, усі почувають себе як перед навалою Татарви, бо обшук буде по всіх дворах. Не даром Глевтяк учора обіцяв провчити.

Я слухав, а їжа від цих чуток ставала ще гіркіша. Умови сільського життя віддалися отрутою в моїй свідомості. Розум не міг збагнути таких порядків. Як можна допускатися подібного мародерства? Село чекає приїзду сторожів правосуддя, — чекістів і міліціонерів, як якогось нападу грабіжників, що вишукуючи контрреволюціонерів оголять разом з ними все те, що становить мізерний доробок селянина, той загарований шматок хліба, „незаконно“ триманий кусень сала, кабанця....

І думається; чиж це той шлях до того вимріяного у світлих умах та гучно перед усім світом проголошеного звабного соціялізму? І то він вартий крови революції? І він веде до людського раю?.... (Д. б.)

Театральна трупа чи живий труп?

(Допис з Кремянця).

Богато ріжної всячини бачив я у свому житті: містечкових аматорів з їх примітивною чванькуватістю, сільських „акторів“, якими інколи голосно режисер командує, сотні разів бачив ріжні „безсмертні“ пєси типу славнозвісної „Сатани в бочці“, але такого театру, як сей, що тепер зявився на Волині, давно вже бачити не доводилось. Се відомий вже скандальними виступами в Рівному „teatr ukraiński naddnieprzański J. Horodniczego“ під режисурою Комаровського.

Досі кремянецькі обивателі мали щастя бачити такі пєси: „Каїн і Авель“ страшна драма“, „Wampir“, а по українському „Людожер“ і „Кайдани кохання“. Під першою назвою крилися попсовані до непізнання „Борці за мрії“, під другою московська препаршива пєса „Каторжнік“, а під третою екзотичною назвою „Дай серцеві волю, заведе в неволю“. Звичайно се все робиться для того, щоб, як то кажуть, „привабити“ публіку, або на мові волинських босяків „взяти на арапа“. Колиж однак хоч трохи інтеліґентна публіка, приготувавшися побачити за один вечір шість самогубств, чотирі душогубства, одну катастрофу, а між кождим самогубством і душогубством або гопака, або пару блазнів, зважиться прийти, то всеж її приголомшить! Вона почує такі дотепи як напр.: „я підіймаю тихесенько у дівчину косу та й цмок, аж... тьху, а то була корова, так я її під хвоста“; побачить „артистів“, що розважають публіку добірною, соковитою лайкою, що балаганять, як традиційний у московських ярмаркових будах „рижій“, або викликають регіт покидьків міста безнастанним риганням пяної жінки! До 1905. року примусово (у деяких випадках з власної волі) ставили „русско-малорускіє водевілі“, у 1917. році здавалося „малорасєйщина“ померла, але на жаль сей труп ожив і гуляє, соромлячи українське мистецтво в образі трупи Городничого. Пристойніща публіка, що була на першій виставі, вже не прийшла на другу, ті ж, що не знаючи зявилася на другу виставу (16/IX), червоніючи що хвилини за імя українського театру досиділи до того акту, де дія переноситься до „кафешантану“, терпеливо дивилися на партацьку гру. Однак коли побачили, що навмисне трупа затримала акцію, щоб пописатися перед Волиняками довгою низкою таких „художніх“ пісень московською мовою, як напр.: „Паслєдній нонєшній деньочек“ — то не витримали. Більша частина присутньої публіки демонстративно встала й почала виходити. Та „артистка“, яка мала особливе покликання до ригання, вискочила й почала лаяти тих, що виходили „хамами“, й іншими словами з театрального репертуару п Комаровського. Тому що виходила переважно інтеліґентніща публіка, отже на „артистку“ уваги не звертали, лише дехто з молоді вигукнув пораду — забіратися до Москви. Таким чином перервали виставу, спустили завісу й лише через кілька хвилин почалася вистава дальше. На третій виставі вже 2/3 публіки складалася з безплатно пущених Жидів та кількох р-новців, а решта з ріжного непевного елєменту. Принагідно слід зазначити, що ся-ж трупа завела новий звичай, оповіщати про найблищу виставу (в театрі) польською мовою. Афіші друкуються також лише польською мовою. Я порадивби Городничому трупу свою переіменувати на русско-малоруско-польськую і скорше забіратися з Кремянця, а то прийдеться так, як „циганському хору“ Тимченка йти пішки!

Глядач.

Українська молоде! — берись до спорту! — Читай „Спортові Вісти“!

СТУДЕНСЬКІ СПРАВИ.

Українська Національна Рада в Бельґії дістає численні запити з краю в справі бельґійських високих шкіл, які мали би давати студентам ріжні пільги під умовою відслуження за се в бельґійських кольоніях.

Сим повідомляємо заінтересованих, що подібних шкіл у Бельґії нема й ніколи не було. Невідомо ким ширені чутки цілком безпідставні. Одержання посади в Конґо не лише для чужинців, але і для Бельґійців вельми утруднене, й числити на него нам, Українцям, не доводиться, щонайменше під нинішню хвилю.

За Українську Національну Раду в Бельґії.

Дм. Андрієвський — Голова
Микола Граб — секретар

Нашим студентам під увагу.

Українська Студенська Громада в Парижі повідомляє, що студенти, котрі бажають приїхати на студії до Парижа, чи Франції взагалі, можуть звертатися по інформації на адресу: Alex. Sireckyj, 14, rue du Cardinal Lemoine, Paris 5-e. Заразом подається до відома, що всупереч неточним поголоскам приймають на французькі медичні факультети і з матуральними дипльомами чужих держав, а нетільки з французьким бакалявреатом.

З огляду на те, що Студенська Громада не розпоряжає спеціяльними фондами, дає інформації тільки тим, що залучують на відповідь два міжнародні почтові купони, або гроші у вартости 3 фр. фр. *Управа.*

Що чувати в світі?

Тяжкі дні для Анґлії й цілого світа. Останні випадки в Анґлії вказують на те, що сильні господарські, моральні й політичні потрясення, що охопили цілий світ головно за час останнього десятиліття, нарушили самі основні підвалини дотеперішної господарської й фінансової будівлі світа. Нагле й сильне заломання анґлійської валюти, фунта штерлінґів, це видима глибока риса у підвалинах цеї будівлі. Безпосередною причиною заломання анґлійської валюти було, що чужі державні й приватні банки та приватні люди стали нагло вицофувати з Анґлії золото. Це змусило анґлійський уряд видати закон про припинення виплати в золоті,

---

ФРАНЦ КОКОВСЬКИЙ. 5)

Вчорашні й нинішні.

10. КРАДЕНА ПАЛЯНИЦЯ.

Радник Червоняк дуже любив їздити на комісії. Бо з них не лише та користь була, що можна було провести день-два на свіжому повітрі, на селі, тай ще в додаток кільканацять золотих комісійного сховати до кишені, але й на прохарчування не треба було ні сотика видавати! Все так складалося, що хтось на селі попросив комісію до себе в гості. Чи пан із двора, чи вчитель, чи парох, або бодай війт. А як і то не дописало, то адвокати, чи землемір мали зі собою якусь їду — і грошей не треба було видавати.

Гроші радник Червоняк не дуже охотно видавав. Кілько міг, відкладав на „чорну годину“, тобто на час, як перестане урядувати.

Тому як трапилася нагода їхати до Волосатого в заступстві хорого товариша, радник Червоняк дуже втішився. Гейби кільканацять золотих на дорозі найшов. Заповідалося на довшу слоту, але Червоняк не хотів відложити комісії, бо боявся, що хорий товариш видужає й комісійне пропаде. Як не намовляли адвокати, як не просили його — радник уперся тай поїхав. Дарма що в останній хвилі адвокати відмовилися їхати. Хиба він без них не обійдеться? У Волосатім був він вже нераз і все вдалося йому знайти приміщення із харчом у тамошного пароха. Радник вмів усе так примовитися, так підлеститися пароховій жінці, що найшовся й смачний обідець і добра вечеря. А як не буде адвокатів, більше їди лишиться радникові. Тай парох побачивши, що нема більше нікого крім радника та його секретаря, скаже приладити лучший почастунок.

Перед відїздом пригадував секретар радникові, що треба дещо купити на снідання, бо доведеться їм по горах кільканацять годин товчися й годі буде денебудь найти щось перекусити. Радник махнув тільки рукою тай з глумом подивився на свого секретаря.

— Який ти — мовляв — ще молодий та дурний!

Пізним ранком добився радник зі секретарем до Волосатого, а що роботи було гук, бо треба було обійти зі свідками майже трицять прутів ґрунту, що лежали в ріжних сторонах за селом по верхах, — взялися зараз до роботи.

Ходили швидко, бо радник, сам собою малий та грубий, казав двом Бойкам зробити з рук сидження, садовився на ньому, а Бойки двигали його в гору. З гори котився сам.

При такій роботі зійшло кілька годин, минуло полудне, а у шлунку почало щось ворушитися. Радник почув, що зголоднів.

А ту як на злість і до кінця роботи далеко й нема нічого попоїсти. Справді радник бачив, як його секретар уплітав булку зі шинкою, але йому, радникові, не випадало просити, а крім того секретар держався оподалік, мабуть, щоби не дати радникові нагоди пристати до спілки. Слідкуючи зпід ока за своїм секретарем бачив радник, що той схаласував цілу велику булку зі шинкою, доправив двома яблуками, а потім з насолодою закурив папіроса. Сам радник курив тільки дуже рідко й то хиба тоді, як його хто почастував. Бо якжеж можна видавати свої гроші на тютюн?

Але тоді радникові дуже курити захотілося! А секретар, як на злість, держався оподалік, завів розмову з Бойками, а на радника й оком не глянув. Худобина вам така! Крутив голод кишки пана радника, палила спрага, бо цілий час не можна було найти чистої води. Всі гірські потічки від дощу збільшилися, але вода в них була брудна, небезпечно було пити.

Потішав себе радник, що як покінчать роботу, дібються до села, а там у пароха наїсться та напється доволі за цілу днину. Ходив по полях, зривав час до часу дикий квасок та посмоктував його, щоби бодай в той спосіб задурити шлунок. Та ба! Від кваску хотілося ще більше пити та їсти.

Нарешті під вечір, коло семої години, покінчили роботу. Всі були помучені тай посідали відпочати. Бойки повиймали хто з кишені, хто ізза пазухи вівсяні ощипки*) — тай давай уплітати. Заїдали смачно та перекидувалися словами. А радникові аж слинка у рот набігала. Голодний був як безпанський пес, а ніяк було попросити в якогось Бойка кусень паляниці. Якжеж? Він, старший радник окружного суду, мавби понизитися до того, щоби попросити „немазаного“ Бойка о кусень паляниці? І ще до того вівсяної.

А тимчасом голод вертів, вертів мов скажений у його шлунку та кишках. Вертів, спокою не давав. Все мов поштовхував радника:

— Візьми — мовляв — попроси!

Але радник вперся. Ні тай ні!

Відпочавши помандрували в долину, аж до пароха.

А ту, як на злість, хата зачинена, нема ні пароха, ні служби, а одинокий пастух, якого стрінули на подвірю, сказав, що економість поїхав з їмостею на празник. Щось аж на третє село, а вернуть аж другого дня коло полудня.

Хотів радник загостити до вчителя, ба й той — кажуть — поїхав. Хотів їхати в другий конець села до війта, а ту фірман пиляє, щоби скорше виїздити, бо у ночі він по горах дороги не найде, ще яке нещастя буде.

Розпука огорнула радника, а кишки із голоду аж марша грають. Розлючений казав ладити віз до їзди. За кілька хвиль візник був готовий.

*) паляниці.

а це потягло за собою сильне заломання фунта. Очевидно, що відплив золота це лише одна з найбільших причин.

Причин, які ділали вже від давна, було більше. Перше всього нездібність, яку після війни виявила капіталістична система в орґанізованні господарського життя світа, при чому треба взяти під увагу, що анґлійський і фінансовий орґанізм був одним з головних стовпів — підпор світової капіталістичної будівлі. Остання війна, до якої у великій мірі причинилися анґлійські капіталістичні круги, вивела господарське життя з нормальних рейок, але ввести його назад у ці рейки світовий капітал вже не зумів. Ослаблений післявоєнний капіталізм зумів хиба сплодити такого соціяльно-політичного хирляка як большевизм. Дальшою, може чи не найважнішою причиною заломання у господарському житті Анґлії є заник духа посвяти й офірности на жертвеннику батьківщини в імя расових, великодержавницьких інтересів. Останній бунт матросів це яркий доказ шкурництва, яке опанувало душу раси, яка на великих чинах посвяти й жертвенности богатьох попередних поколінь побудувала одну з найбільших державних потуг, які знає історія світа. Сучасне анґлійське покоління вміло лише споживати ті добра, які лишила йому у спадщині попередні покоління, при чому сучасне жило понад стан. Варта згадати, що коли анґлійський державний буджет виносив у 1913. році 170 міліонів фунтів, то у 1930/1 виносив уже 803 міліони фунтів. Платні робітництва держалися на висоті, про яку нашому робітництву й не снилося. Тому ціни анґлійських виробів були такі високі, що анґлійський товар не міг витримати суперництва у світі. Знавці економічних справ стверджують, що анґлійський буджет був непотрібно 250 міліонів фунтів за високий.

Третою, дуже важною причиною тяжких днів у Анґлії є політичні самостійницькі рухи в Індіях, а також втрата б. російського ринку для анґлійського промислу. 160 міліонів населення СССР, чотириста міліонів Китайців і триста міліонів Індусів перестало або цілком або в великій мірі бути відборцями европейських, а в тому найбільше анґлійських товарів. Та не лише названі народи чи держави перестали купувати вироби анґлійського промислу, бо майже всі краї й держави світа проявляють дуже сильну охоту відмежовуватися від чужого виробництва.

Які наслідки у світовому господарстві матиме заломання анґлійського фунта та цей факт, що він зі золотого стільця пересівся на паперовий, годі сьогодня цілком передбачити. Ясно лише, що ці наслідки будуть величезні, бо фунт не був лише анґлійською валютою, але поруч доляра був одною з міжнародніх валют, тому з хвилею заломання фунта мусіли автоматично замкнути кілька чи навіть кільканацять бірж по всьому світу. Коли фунт перестає бути міжнароднім платничим середником, то це одно свідчить про величезне світове значіння останніх випадків у Анґлії.

Боротьба з большевизмом у Фінляндії. Краківська ґазета „Час“ доносить з Фінляндії про нові протибольшевицькі виступи фінських селян, згуртованих в орґанізації „Ляппо“. В донесенню читаємо: Сучасний фінський уряд складається з представників правиці й поміркованих осередних ґруп. Одиноке лише міністерство внутрішних справ є обсаджене представником шведського населення, ліберальним бароном Борном. Рухавка у Фінляндії зачалася від того, що міністер Борн дав дозвіл на відчинення опечатаного минулого року „Робітничого Дому“ в місцевости Ляпуа. Цей дім був осередком й огнищем соціялістично-комуністичного руху на цілу область. Минулорічні протикомуністичні виступи Ляппівців примусили уряд запечатати цілий ряд комуністичних домівок, а між иншими також „Робітничий Дім“ в Ляпуа. Чим руководився міністер Борн, даючи розпорядження відкрити його, годі збагнути, зробив він це мабуть під натиском соціялістів у столиці. Коли Ляппівці довідалися про це розпорядження, порішили протиставитись йому. Провідник Ляппівців Косоля заявив коротко: „Дім не буде відчинений“. Такої гострої заяви не налякався міністер Борн і казав приарештувати кількох ляппівських провідників. Ці арешти стали гаслом для ляппівців до активного виступу. Скликане до Ляпуа віче стягнуло кілька тисяч селян. Після віча, яке відбулося якраз під „Робітничим Домом“, забито усі входи і вікна дошками та вислано до уряду слідуючу постанову народнього зібрання: „Робітничий Дім забито щільно дошками“. Того самого дня невислідженi справники підпалили дім, який згорів до тла. Останній виступ ляппівців це один з етапів затяжної боротьби у Фінляндії поміж селянством, як головним носієм ідеї державної самостійности Фінляндії і соціялістами, які готові цю самостійність продати за миску большевицької сочевиці, не говорячи вже про комуністів, які є платними аґентами Москви і які у Фінляндії намагаються захопити провід над цілим робітничим рухом. Після останнього виступу ляппівців треба сподіватися зміни у фінляндському уряді, а щонайменше уступлення міністра Борна.

З польських справ.

Скликання сойму й сенату. 22. вересня появився декрет, що скликає звичайну сесію сойму й сенату на 1. жовтня. Досі сходився сойм щойно 31. жовтня, то зн. в найпізнішому реченці. Сегорічна сесія зачнеться цілий місяць скорше, бо сойм має полагодити не лише буджет, але також усі проєкти законів. Має їх бути більше як сто. Між ними є справи суспільного законодавства, як справа безробіття, часу праці, заняття молодих працівників, адміністраційні справи (між інш. скасовання деяких воєвідств, повітів), та найголовніше усякі податкові справи. Сесія має тревати пів року.

Справа наглого суду в Ґолясовіцах на Шлеську. Дуже голосною стала справа Німця Люкса з Горішного Шлеська. Польські часописи були принесли вістку, що другого дня після проголошення наглих судів найшла поліція у него в шопі трохи динаміту, кріс і набої й кусень льонту. (Старенький „Czas“ писав, що найшли 2.000 кґ. динаміту!!) Люкса арештували й мали поставити перед наглий суд. Та коли судові власти пізнали справу, застановили цілком слідство й випустили Люкса, бо показалося, що весь вибуховий матеріял хтось підкинув. Всеж таки невинний чоловік пережив кілька днів під зморою й загрозою наглого суду. Катовицька „Польонія“ пише, що Люкс як радний громадський відкрив надужиття громадського

Сідаючи на віз нащупав радник на сидженню візника щось завинене в платок. Пощупав пильніше й почув у руках паляницю. Незамітно, карабкаючися на сидження встромив паляницю з платком собі під сурдут. Посідали; візник тріпнув коні батогом, а віз покотився.

А радник раз пораз всовував руку за свій сурдут, ломив кусник паляниці та нібито погладжуючи вуса, пхав паляницю в губи. Часами вуголь заскреготів йому поміж зубами, часами кусень вівсяної соломи встромлювався у ясна.

А радник мугикаючи з вдоволення під носом — уплітав крадену паляницю.

11. ЛИХА ҐАЗДИНЯ.

Ми дуже любили їздити що суботи до Орелець. Властиво їздити, як їздити, бо звичайно ми всі пішки дралували.

Ледво тільки скінчилася наука у школі, ми притьмом бігли до дому, ловили та їли, що попало тай гайда в дорогу.

До Орелець було від нас дві милі з чубом та на наші молоді ноги була то лише милька. Ми знали всі коротші ходи Лисою горою, попри Гармаківку, а там ліском і вже були на приходстві у отця Мудрика.

Йшло нас звичайно чотирох, пятьох, але товариш Каськів, то так якби не числився.

Бо він хоч ішов з нами в кумпанії, до нашого товариства не належав. Йшов усе задуманий, зітхав як ковальський міх, а очі завертав, що здавалося, що вони йому на верх лоба вискочать.

Любився він, бачите, у Галюсі Мудриківній тай тому так зледащів. Ні до людей, ні до Бога став! Ми спершу підкепковували з него, сміялися та відтак лишили. Хай сам у собі відкисає!

За те ми три, тобто товариш Бас, товариш Циган, ну і я, в такі витребеньки не бавилися. Вправді й з нами колись там щось таке саме коїлося, тай ні оден з нас не бувби забожився, що пізніше не буде, але під той час ми були від тої пошести вільні.

Приходили ми на приходство, виталися чемненько, поїдали гори хліба, фунти масла, випивали кілька гладущиків квасного молока тай зачинали з отцем Мудриком розмову про високу політику.

Отець Мудрик сам часописів не читав, бо дуже короткозорий був. Проте на нас спадав обовязок реферувати йому про політику, якою він дуже цікавився. Найкращим референтом був товариш Циган, бо вмів брехати, кілько влізло. А були то часи японсько-російської війни та революції у Росії, то очевидно товариш Циган плавав по них, як по глибокій воді.

По політиці тай вечері приходила черга на гру в „короткого“.

Якби карта не була пішла, ми мусіли все виграти, бо — очевидно — вміли щастю допомагати. Все придбалося грошиків на цілий тиждень на тютюн. Отець Мудрик міркував вправді, що воно щось не теє, але махав рукою, а вилаявши нас „шкубентами“ та молокососами, йшов спати.

Кожна субота й неділя, як була слота, а з Орелець коні не прийшли, була для нас пропаща. Але за те як надходив празник, то світ міг собі валитися, а ми на ньому мусіли бути. Як нас до вечера того дня, що попереджував празник не було, отець Мудрик у ночі присилав коні тай ми мусіли їхати.

Так було й того року.

Ми приїхали та зараз на самому початку побачили, що воно на парохії щось не в порядку. І їмость дулася й отець Мудрик ходив насуплений із кута в кут та бурмотав про бабські забаганки. Поволи ми дійшли, в чому діло: їмость уперлася й запросила на празник лісничого з доньками, а їх знова отець Мудрик не злюбив.

Але сталося, треба було добру міну робити. На празник зїхалося гостей гук. І сусідні отці з їмостями й доньками та учителі, навіть сам дідич із жінкою та на додаток лісничий з доньками. Гарні, рослі були дівчата, а ми зараз до них і прилипли. Але як пригадали, що отець Мудрик не дуже ласкаво на них поглядає, то ми почали берегтися і лиш у куточку, поза очима Мудрика наслідували Каськова, що до своєї Галюсі робив очі, як кіт на ковбасу, що висить на шнурку.

По церковній відправі потягло все юрбою на попівство. Позасідали всі за стіл, служба подала обід. Ще нині слинка тече із рота, як згадаю той обід! Чого там не було! І вичисляти не хочу, бо хиба мусівби раз ураз у кухарську книжку заглядати.

А поміж стравами пішли й наливки й пива, меди, вина. Добру пивницю мав отець Мудрик!

Потому пішли тости.

Говорив і дідич і якийсь єґомость і хтось з молоді. Підпивши собі троха не видержав і лісничий, задзвонив у шкляночку, встав і давай їмость прихвалювати. Яка то вона господарна, яка працювита, яка добра, щира — словом ціле море хвальби вилляв на її голову.

А як скінчив, отець Мудрик устав і давай собі дякувати гостям. Подякував і дідичеві тай учителеві, у сторону єґомостя кинув комплімент, а на конець до лісничого звернувся.

— Спасибіг — каже — і вам, пане лісничий, що мою стареньку вшанували! Хоч, правду кажучи, вона не така ґаздиня, як вам здається. Цілий місяць вже прошу її, щоби мені штани полатала, а нині, хоч який у нас празник, дірами мушу світити.

Ось подивіться!

Обернувся задом до лісничого, підняв реверенду, зігнувся вперед, а на збентеженого лісничого глипнуло дві діри у штанах на самому невимовному місці.

(Д. б.)

уряду й мав на засіданні про це реферувати. Тогож дня його й арештовано, а заразом пішов донос на другого Німця, що й у нього під порогом стодоли закопаний динаміт. Судові власти дивувалися дуже, відки автор доносу міг дуже точно означити місце, де був закопаний динаміт. Як бачимо, що й на Шлеську уміють підкинути й зробити донос на невигідних людей.

Розправа польських берестейських вязнів зачнеться 26. жовтня у Варшаві. Суд буде мати немалий клопіт зі салею, бо треба буде десь примістити свідків. Прокуратор покликав 180 свідків, а оборона має подати понад 200 свідків (між інш. полк. Бернацького). Також сподіються великої кількости публики й журналістів. Вже заповіли свій приїзд представники великих часописів Франції, Анґлії, Німеччини, Австрії, Еспанії й ін. держав.

Велика підвишка адміністраційної такси в середних школах. Конституція гарно говорить, що наука в Польщі безплатна, а всеж таки за науку треба платити, і то дорого. Називають цю оплату адміністраційною таксою. Виносила вона колись 110 зл. на рік, відтак підвисшили її на 150 зл., а в цьому році буде виносити 220 зл. на рік. Діти урядовців і військових платять половину. Лише десята часть усіх учеників може бути цілком звільненою, хочби найбідніших було більше.

Штрайк німецьких дітей у Тчеві, про який писали ми у 32. числі нашого часопису, покінчився тим, що кураторія у Торуні позволила німецьким батькам посилати дітей до німецьких шкіл під умовою, що батьки зложать у старостві до 25. вересня заяву про те, що вони Німці. Не обійшлося при цьому без деяких куріозів, що мають признаки секатури. До староства прийшло й кілька матерей, та їх завернули, що таки мають прийти батьки. Як прийшли батьки, староста зажадав, щоби привели зі собою діти, то він каже їх перепитати учителями. Як діти вмітимуть говорити по польськи, то таки мають йти до польської школи!

Доплата на залізницях для безробітних. Рада міністрів ухвалила, що залізниці будуть від 1. жовтня побирати додатки для безробітних. Додаток дочисляється до ціни білетів, до кожної оплати за баґаж і до оплат за товарові вози.

Хроніка міжнародніх подій.

Вісти про зарядження анґлійського уряду викликали в Москві велику сензацію. Совіцькі урядові круги вважають події в Анґлії загостренням світової скрути, яка засягнула всі капіталістичні держави з виїмком Франції. Але на думку Совітів і Франція не видержить довго натиску світової скрути.

*

Турецький міністер закорд. справ вів у Женеві розмови. Вислід тих розмов такий, що Туреччина мабуть приступить до Ліґи Народів, до якої досі не належала, бо не вдоволялася ухвалою Ради Ліґи в справі анґлійсько-турецького непорозуміння за нафту в Моссуль.

*

Арабські часописи пишуть, що в країні над Червоним морем продають большевики багато товарів за демпінґову ціну й стараються тим робом приєднати собі прихильність Арабів.

*

В Будапешті розійшлася чутка, що уряд має зменшити на 10% вартість паперових банкнотів. Тому що вкладки в банках уважаються вкладками в золоті, кинулася публика до банків, не щоби відбирати гроші, але вкладати. Натовп по банках і касах тривав до пізного вечера. Щойно урядовий комунікат, що не буде обниження вартости банкнотів, успокоїв стривожену публику.

*

Італія, Швеція й Греція повідомили фінансовий секретаріят Ліґи Націй, що вони також касують покриття валюти золотом.

*

В індійському місті Срінаґар прийшло до кровавих сутичок між анґлійською поліцією й магометанами. 90 анґл. урядовців поранено, а зпоміж Магометан є чотири убиті й 10 ранених.

*

Соціялістична німецька пресова аґенція повідомляє, що якби міністер закорд. справ Курціюс уступив, то покищо голова уряду Брінінґ буде виконувати функції міністра закордонних справ.

*

Большевицькі консуляти з усіх більших китайських портових міст доносять, що в японських дільницях тих міст держать Японці постійне поготівля. На вулицях і дахах домів поуставлювано скоростріли. Здовж цілого берега патролює японська военна фльота.

*

Югословянський король видав минулого тижня декрет, що вибори до парляменту мають відбутися в листопаді.

*

У звязку із замахом на поїзд у Бія-Торбадь проголошено у цілій Мадярщині наглі суди.

*

Голова французького уряду Ляваль вибирається в найблищому часі відвідати американського президента Гувера. До цеї плянованої поїздки привязують велику вагу.

*

Усі польські кореспонденти ґазет, що перебувають у Берліні, жаліються у письмі до тамошнього французького амбасадора, що він запрошуючи до себе представників преси усіх держав на конференцію, поминув цілком польських ґазетярів. Виглядає це якби бойкот польских денникарів французьким амбасадором.

*

На першому осінному засіданні парляменту в Данії заявив голова уряду, що в найблизшому часі уряд предложить закон про знесення армії й военної фльоти. На місце армії сформують корпус безпеки, а фльота буде виконувати мирні завдання.

*

Анґлійські спортові круги внесли пропозицію до комітету світових олімпійських ігрищ, що мають відбутися в 1932. році, щоби пересунути речинець тих ігрищ на пізніше з огляду на неясне господарське положення всіх країв.

*

Франція хоче звернути Німеччині африканські кольонії Камерун і Тоґо за ціну порозуміння з нею. Як доносить „Ню Кронікел“, Франція є згідна допомогти Німеччині до корисної для неї полагоди справи данціґського коритаря.

*

Опозиційні партії Югославії, а саме соціялісти, радикали, партія Радіча, демократи, боснійські магометани, оголосили комунікат, що бойкотують вибори.

*

На редакцію російської протибольшевицької ґазети „Руль“ у Берліні напали невислідженi досі виконавці й знищили всі редакційні комнати та богато редакційного матеріялу.

*

Після довгих і бурливих нарад, що тривали цілу ніч, ухвалив еспанський парлямент першу статтю Конституції у такому виді: Еспанія є робітничо-демократичною републикою. (Не треба забувати, що населення Еспанії у більшости хліборобське.)

*

В неділю рано приїхали до Берліна премієр Ляваль і міністер Бріян. Німецькі націоналісти здержалися від ворожих демонстрацій. Прихильники порозуміння з Францією витали міністрів.

По всій Україні.

Півн. Західні Землі.

Арешти. Біля Лавочного арештували Степана Дяка, якому закидують поширювання „Сурми“. Дяка відставили до вязниці в Стрию. — Дня 25. вересня арештувала поліція студ. Скребка в „Академічному Домі“. Дня 26. вересня повторено ревізії, які тревали від 6. до 9. г. рано. Арештували студ. Р. Романовича, Т. Станкевича, Ом. Дорожнівського й його брата. Відтак арештовано співред. „Народної Справи“ студ. Витвицького, а при вул. Бальоновій ч. 2. арештовано Зенона Косака.

Ревізії. Дня 16. вересня перевела поліція ревізію у старшини „Сокола“ в Голині (пов. Калуш), а саме у громадян: Якова Дутчака, Гриня Олексюка, Миколи Блавацького, Теодора Матрафайла й Сильвестра Жекала. Шукали за зброєю й недозволеними книжками; розуміється, що їх не найшли, бо їх не було. Забрали сокільський впоряд і підручник до вправ та заборонили переводити вправи.

Ще в справі нападу під Печеніжином. У звязку з нападом під Печеніжином арештувала була поліція біля 20 осіб обох полів, хто лише денебудь стрічався з тими здогадними справниками, за якими розписано стежні листи. Їх випустили, а у вязниці задержали Ґеника, Якубяка, й Ґорюка. На днях і їх звільнено з вязниці.

Трускавецьке вбивство ще досі не виявлене. Польські часописи з неділі принесли вістку, що справжні виконавці вбивства Тадея Голуфка вже арештовані. До прилюдного відома подано навіть імена арештованих; мають це були Ілько Бутрин і Лев Криськo. Дивним видається, що часописи рішучо твердять, що згадані є вбивниками Голуфка, коли рівночасно урядовий комунікат на підставі слідства судді Скоржинського зазначив, що слідство ще не скінчене та вина ще не доказана. Також насувалобися друге питання, чому не випускають Сенишина й Кобільника, яких тримають разом з Бутрином та Криськом.

„Gazeta Poranna“ з вівтірка пише, що в часі слідства попала поліція на слід ще одного справника, який укривався у Львові. На днях мали його найти й арештувати, але імени на разі не подають.

Дальші політичні процеси. Перед судом присяглих у Бережанах відбулася 18. і 19. вересня розправа ремісника Бідули, якому закидали злочин державної зради. На підставі вердикту присяглих звільнили його від вини й кари.

Розправа проти Назаря Заяця з Василева, перервана дня 12. вересня (гляди 33. число „Укр. Голосу“) велася дальше 21. вересня. Відчитано протокол льокальної візії у Жнятині, з якого вийшло, що дійсно у пивницях є заглиблення, в яких мали його підвішувати в часі допитів. Тому що присяжні заперечили питання про підпал, трибунал присудив Заяцеві лише за злочин державної зради кару 14 місяців, так що Заяць вийде за два місяці на волю. Тим самим Заяць не має вже платити відшкодовання 27,000 злотих. Тепер зголосив касацію прокуратор.

22. вересня зачалася розправа за підпали у підльвівських селах Гряда й Уднів. Перед судом стануло 8 молодих хлопців, студентів, учнів і селян, а саме: абсол. ґімназ. Іван Мигул з Зашкова, селянин Микола Левицький з Гряди, Дмитро Пец, швець з Зашкова, селянин Іван Паленицький з Гряди, шлюсар Павло Лахман, абс. ґімн. Любомир Лампіка й студ. мед. Олек. Сокіл. Всі під замітом приналежности до УВО й поширювання Сурми, а Мигулові закидає акт обвинувачення, що 1929 р. підпалив стодолу зі сіном у Гряді, а в 1930 р. разом з Левицьким, Пецом і Лампікою підпалив стирти пшениці в Уднові. По нападі на почту під Бібркою Левицький мав дістати від Паленицького до поширювання летючки УВО, що зачиналися словами:

Вже вийшло 16-е число часопису

„Спортові вісти“,

орґану Українського Спортового Союза.

Найновіші вісти зі світового спорту, звідомлення з українського спортового життя. Краєві змагання у плаванню, ситківці й легкій атлетиці. — Богато ілюстрацій!!

ЖАДАЙТЕ у всіх кіосках і книгарнях!!

Ціна числа 30 сотиків.

На розправі заявив Мигул, що є членом УВО, але ніяких стирт не палив; до підпалу признався лише змушений сильними побоями аґентів Дунаса й Химича. На доказ побоїв покликується навіть на пляму його крови, яка там капнула, як підписував протокол. Тому що свідок аґент Дунас поясняє, що це сок з овочів, які тоді обвинув. їв, оборона домагається покликати знавця хеміка. Хоч до сего внеску прихилився й прокуратор, трибунал відкинув усі внески оборони, як неважні для справи. Про Химича каже свідок Дунас, що це звичайний обманець, якому не можна вірити, а оборона пригадує Дунасові, що перед слідчим суддею він говорив, що Химич це конфідент і людина, якій можна вірити. Також противорічить собі Дунас що до Паленицького, бо раз каже, що його не переслухував, а запитаний дальше про синяки у Пал. каже, що Паленицький казав йому, що його побили на весіллю.

У пятницю (25. вересня) переслухував суд свідка Сеника, який мав розповідати другим, що Мигул признався перед ним до того, що підпалив сіно в Гряді. Тому що Сеник зізнає на розправі інакше як у слідстві, арештовано його на розправі за фалшиві зізнання; Сеника зі салі відвели до слідчого арешту. В суботу зізнавали свідки покликані обороною. По промовах дра Шухевича, дра Ганкевича й др. Старосольського проголошено вердикт суддів присяглих. Мигулові затвердили 10 голосами злочин державної зради і 12 голосами підпал; Левицькому держ. зраду 11 голосами, підпал 12 гол.; Лампіці держ. зраду 11 гол. й підпал 11 голосами; Пецові держ. зраду 9 голос., Паленицькому 8 гол., а Ляхманові 7 голосами. На підставі вердикту засуджено Мигула на 10 літ тяжкої тюрми з заостреннями що кварталу, Левицького на 8 літ з заостреннями, Лампіку на 6 літ, Пеца, Паленицького й Лахмана на три роки тяжкої вязниці кожного.

Всі три оборонці зголосили відклик.

Про повітовий здвиг „Лугів“ і „Соколів“ у Перемишлянах, що відбувся заходом гром. Івана Гука й Дра Ярослава Сахна ще дня 23. серпня, дістали ми допис аж 20. вересня.

На здвиг прибуло 1150 вправляючих Луговиків і Соколів, біля 500 їздців бандерії; в поході було до 8000 публики. Після церковних відправ під проводом епис. Будки, пішов похід з церкви на Болоння, де відбувся перегляд головних гнізд, а в 3-тій годині вільноручні вправи Лугів і Соколів, вправи списами та вправи дівчат хустинами. Приграваали три орхестри: з Лагодова, Глинян і Романова.

На входовій брамі повівав жовто-синий прапор, а також прапорці мали їздці бандерії. Це не подобалось якомусь старшому офіцерові 14. полку кавалерії, який давав голосно вислів невдоволенню, що староство дозволило на здвиг. Цей полк уланів — не знати з якої причини — обставив площу здвигу скорострілами, а також відділи війська обставили деякі дороги з міста. Коли вечером хлопці й дівчата та бандерія з Утіхович і Прибиня вертали домів, заскочив їх у Мерищові малий відділ. Побито хлопців і дівчата, яким зривали стяжки й подерли одіж, та поранено коні. Біля 30 осіб зголосилося до судоволікарських оглядин, між інш. Іван Кримяк, Іван Мирка, Василь Мищан, Іван Винник, Антін Ґриґа, Михайло Равлик, Роман Гуняк усі з Утіхович.

„Свобода“, яка також помістила про це згадку у 37. числі, заповідає, що українські посли порушать справу того нечуваного нападу у соймі. (В інтересі скорого інформування просимо наших дописувачів писати про всякі випадки *зараз*, а не по місяцеві. — Ред.)

„Спренжисти“ постерунковий. Дня 23. вересня б. р. придержала поліція двох студентів, а саме Петра Федорова, студ. прав з Кривого та Богдана Юськевича, студ. мед. з Рибник, бережанського повіту, як підозрілих у фотоґрафованні залізничих обєктів. Підчас конвою на поліційну станицю стійковий ч. 566 (Добротливі) з Потутор кричав до П. Федорова у відповідь на питання, чи він у службі: „widzieliśmy takich herojów — dureń jesteś“ і інші соковиті слова. По списанні протоколу та по виявленні кліш, які мали лише кілька світлин з празнику в Рибниках, випущено обох на волю.

Величаве Свято посвячення власного дому Чит. Т-ва „Просвіта“ в Лежанівці. — В неділю 20. вересня с. р. відбулося в Лежанівці посвячення власного читальняного дому. У тому святі взяло участь понад дві тисячі учасників з дооколичних сіл, а почалося воно Богослуженням, яке відправив о. дек. Іванчук в асисті о. кан. Зарицького і о. Пиндуса. Підчас Богослуження співав хор з Луки малої під диріґентурою п. Івана Михайлова. Святочну проповідь виголосив о. Плакида зі Скалата стар. По Богослуженні відправлено панахиду за померших членів читальні й доконано самого акту посвячення. На цім скінчилася перша частина свята.

Другу частину — Академію — відкрив голова місцевої читальні п. Білинський Ол. Привіт-телеґраму від Головного Виділу Т-ва „Просвіта“ у Львові відчитав голова Філії в Грималові п. Др. Добромиль Мих. Відтак промовляли радник Пісецький, від Філії в Скалаті адв. Др. Тричубчак Ар., від П. С. К. п. інж. Тертека Анд., від Українського жіноцтва п-ні Пиндус Анна, від Студ. Секції Турковський В., а від кооператив Леськів Дм. і Кирилів Дан. Наконець промовив пос. Др. Ладика.

У перервах між промовами — привітами виконав ряд хорових точок згаданий уже хор з Луки малої, — один з кращих в Скалатщині, — а музичні точки орхестра з Сороцька. Буря оплесків по кожній хоровій і музичній точці свідчила, що хор і орхестра вивязалися зі свойого, завдання й здобули собі признання. Академію закінчено відспіванням національного гимну. По академії відбулося спільне приняття для запрошених гостей.

Хто бодай час від часу переглядає українську пресу й стрінувся з такою статтею як: „За оживлення культурно-освітнього життя в Скалатщині“, (гляд. „Новий Час“, липень с. р.), хто чув або читав про Свято П. С. К. в Скалаті 5. липня, хто вкінці почує, перечитає про посвячення читальняного дому в Лежанівці, мігби сказати, що в Скалатщині все в порядку. Бо щож, була культурно-освітна анкета, було свято П. С. К. з промовами — привітами і академією, отже як на наші відносини аж надто досить (! ?).

Одначе як хто блище вгляне в тутешні відносини, блище приглянеться людям і їх наставленню до ріжних проявів нашого життя, цей безсумнівно побачить деякі аномалії, які в найскоршому часі мусимо усунути, бо чим пізніше, тим гірше. І тому про Скалатщину як цілість дещо більше в найблищому часі.

Перший Народний Дім на Луччині. По галицьких селах є так богато Народних Домів, що треба вичисляти, де їх ще нема. Інакше справа на Волині; там щойно зявляються по селах Народні Доми. Перший такий дім посвятили й відкрили 20. вересня у селі Боголюбах біля Луцька. Культурну працю в селі ведуть селяни, а душею всіх тих змагань є студент Іван Подригуля. На свято прибули представники повітових освітних та господарських установ у Луцьку, а також представники сусідних сіл, як Киверці, Жидичин, Богушівка. Освятив дім панотець Ясинчук. Треба підкреслити жертвенність місцевих громадян, що не бояться видатків у таких тяжких часах на будову культурної твердині. Побажатиби лише, щоби за гарним прикладом Боголюбів пішли й другі села Волині.

Зі життя та діяльности Т-ва Укр. Студ. „Молода Громада“ в Перемишлі. Не буду на цьому місці переповідати історії згаданого Т-ва від первопочину його існування, а торкнусь лише діяльности за останній рік 1930/31. Під теперішню пору Т-во числить 80 членів, студенток і студентів. І тут годиться завважити, що відмінно як минулих років, між членами є товариська споєність, взаїмне довіря, немає цеї распрі, зріжничковання в ідеольоґічно-політичних переконаннях. Доказом цего останні загальні збори, які відбулись 18. ц. м., де кожна точка нарад проходила одноголосно. Діяльність та праця Т-ва відбулась серед незвичайно складних умовин, а саме прийшлось пережити минулорічні осінні події та цьогорічну нагінку поліційних властей, які забрали усі ділові книги Т-ва, кількакратні арешти голови та діяльних членів. Мимо всього Виділ з невеличким числом активних членів намітив собі завдання заактивізувати працю, пробудити з просоння наші культурно-освітні, руханково-пожарничі Т-ва. Студенство Перемишля й повіту зачало працю не взамін за проблєму хліба, чи життєво-особисті цілі а чисто з ідейних мотивів.

І так українське студенство влаштувало декілька свят, 1. листопада, 22. січня, річницю бою під Крутами, Шевченківський концерт, свято поляглих Героїв. Дальше, Т-во „Молода Громада“ поклало собі за завдання більш спопуляризувати память Галицького Каменяра, Івана Франка, тому зорґанізовано хор, який дав 7 концертів в околиці. Не можна поминути й цього, що не відбулась ні одна імпреза без участи студенства. Усі збірки, на „Просвіту“, „Рідну Школу“, на Інвалідів переводило студенство. Виділ приказував своїм членам працювати по селах і місточках по читальнях чи інших установах. Коли може буджет праці Т-ва за останній рік не є такий, як сподівалось, є він більший, як попередніх років. При філії „Просвіти“ завязалась секція студентів, які виїжджали на села, бо треба ствердити, що є декілька читалень (27) призабутих Виділом філії, бо відвіданих делеґатом філії ще 1925 року. При Т-ві „Мол. Громада“ заложено культурно-освітну секцію й секцію студенток. В тих саме секціях намічано плян праці в повіті під осінь й на зиму, а саме поширити ідею Рідної Школи й Просвіти по найдальше висунених на захід селах.

На прикінці хочу порушити може одну з найпекучіших проблєм: відношення старшого громадянства до молоді. І тут треба зі жалем признати, що старше громадянство, яке є при кермі наших установ й інституцій в Перемишлі, є просто ворожо наставлене до молоді. Бо не дати домівки в наших інституціях для Т-ва молоді саме тоді, як знайшли приміщення чужинецькі „związki“, кіна, приватні одиниці — чужі нам по національности, це хиба не піддержка молоді. Виділ Т-ва просив уже всі наші Товариства, щоб дали нам домівку, та дарма, немає. Чи так піддержують свою молодь наші сусіди — чи Жиди? Молодь від праці не усунеться, навпаки на останніх заг. зборах, де обрано головою вдруге тов. Гинилевича Степана, рішено без огляду на поставу та відношення до молоді в Перемишлі, з подвоєною енерґією й завзяттям забратись до праці по усіх установах, але теж рішено домагатись ревізії усіх потягнень, які заіснували в останньому часі в нашому місті. *Студент.*

Радянська Україна.

Цукрова катастрофа на Радянщині. Український цукровий промисл переживає катастрофальне заломання, бо не повелася акція копання буряків. З урядового звідомлення у „Комуністі“ виходить, що досі плян копання буряків виконано лише в 8%-ах. Тому що нема чим звозити буряки з піль, звезено до цукроварень лише 2% буряків. Як не прийде зворот до кращого, то цукроварні з браку сирівцю не зможуть зачинати цукрової кампанії.

Радянські жнива. Не кращий є також вислід жнив. Хоча урожай цего року був середний й була надія добрих зборів, показалося, що примусова орґанізація сільського господарства під дикою командою накинених комісарів доводить лише до руїни. Збирання збіжа з поля дуже спізнилося, бо не було

чим возити, а дотого невільничий примус дав лихий вислід. Тому що був приказ молотити зараз на полі, щоби було менше роботи й заходу, захопили дощі по полях велику кількість незложеного в копи збіжа. (Видко, большевики забули дати приказ дощеві, що не сміє падати на колгоспи, лише може нищити куркулів!). Чи схочуть большевики витягнути розумні висновки з марних вислідів своєї безглуздої панщини, є дуже сумнівне, бо тоді пересталиби бути большевиками. Краще нехай усе гине, аби лише доґма" удержалася непорушена.

Траґедія українського вченого. Професор Петро Бузук, арештований чекістами у Київі, не міг витерпіти жорстоких знущань над собою; тому облив себе нафтою й підпалив. Тяжко попареного відвезли до лічниці, де нещасна жертва большевицьких катів мучиться; інша вістка каже, що проф. Бузук помер.

Ширіть „Український Голос"!

ВСЯЧИНА.

Палять каву. Тому що в світі цего року великий урожай кави, а рівночасно з тим впалаби її ціна, плянтатори кави, щоби не допустити до знижки цін кави волять її масово палити або затоплювати в морі ніж продавати за дешеву ціну. Бразилійська народна кавова рада, що кермує кавовою політикою й нищить надмірні запаси кави, оголосила, що по конець серпня спалено або висипано до моря 650 тисяч мішків кави, що важали 39 тисяч тон. Недавно доносили часописи, що в Америці спалено величезну кількість бавовни. Таке божевільне нищення діється тоді, як на світі тисячі голодують або не мають в що одітися.

Судний день в Амстердамі. Якраз так сталося, що заломання курсу фунта штерлінґів припало на жидівський судний день. В Амстердамі посходилися були банкирі до біжниці й тут заскочила їх вістка про зменшення курсу. В одній хвилі перестали „побожні" банкирі молитися й щоби провірити ці вісти, кинулися з таким поспіхом вибігати з біжниці, що аж потратували кілька осіб. „Судний день" стався для деяких таки направду судним!

Десять заповідей фашиста. Секретаріят фашистівської партії видав таких десять заповідей для молоді: 1) Бог і вітчина: кожне інше почування та інші справи стоять на другім місци; 2) хто не готовий кожної хвилі віддати життя за вітчину, той не гідний носити чорну сорочку; фашизм погорджує поміркованістю й половинними характерами; 3) Уживай всіх своїх здібностей на те, щоби зрозуміти накази влади та всього ентузіязму для послуху й виконання наказів; 4) Дисципліна є не лише чеснотою вояка, але й щоденним хлібом усіх та в кожній ситуації; 5) Злий син і злий учень не є фашистами; 6) Поділи свій час так, щоби праця була приємністю, а розривка працею; 7) Навчися терпіти без скарги й працювати без нагороди; 8) Кожну почату працю доведи до кінця; 9) У тяжких хвилинах памятай, що з усякого лиха виводить відвага; 10) щодня дякуй Богу, що ти Італієць і фашист.

Сумний конець карієри Чічеріна. З Риґи приходять вісти, що бувший комісар закордонних справ СССР. Чічерін коротає свій вік у повному забуттю. Обдертий як жебрак ходить запитий по вулицях без цілі. Мабуть тому так обійшлися большевики з Чічеріном, бо він потомок давного аристократичного роду. Навіть не вільно йому заходити до комісаріяту закордонних справ, бо там „нове покоління творить нове життя".

Літаки помагають ластівкам. Нагла студінь і вітри задержали в околицях Відня велику кількість ластівок, що вже не могли летіти дальше на полудне. Бідні пташки булиби згинули, але від чогож нові винаходи? Половили кілька тисяч ластівок і літаком відвезли їх до Венеції. В дорозі згинуло 200 слабших ластівок, а решта витримала подорож щасливо й полетить собі з Венеції дальше на полудне. Дня 29. вересня відвезли з Відня другий транспорт ластівок. Також відвезли до Італії часть ластівок поспішним поїздом; товариство охорони звірять виєднало на цю ціль один огрітий віз і заплатило за це 400 шілінґів.

У понеділок 5. жовтня 1931 р.
В САЛІ „НАРОДНОГО ДОМУ"
відбудеться
ЗАХОДОМ Т-ВА УКР. СТУД.
„МОЛОДА ГРОМАДА"
В ПЕРЕМИШЛІ

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ
В ЧЕСТЬ
ІВАНА ФРАНКА

Ласкаву співучасть беруть: Вп. п. Проф. Ольга Ціпановська і Вп. п. Мр. Л. Йойко.
Діріґент хорів:
Вп. п. Мр. Вахнянин Юрій.

Близша програма концерту в афішах.
ПОЧАТОК О ГОД. 8. ВЕЧЕР.

Ціни білетів: від 3 зол. до 0·50 зол. Білети раньше можна набути в „Народній Торговлі", а в день концерту при касі від години 6-ої вечером.

НАДІСЛАНЕ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

КОЛО АПТИКАРІВ у ПЕРЕМИШЛІ

повідомляє отсим Вп. Громадянство, що перериває хвилево оголошування у місцевих часописах нічної служби в тутешних аптиках. Аптики подають що дня, як і досі, до публичного відома нічні дижури вивішуючи виказ дижуруючих аптик на окремих вивісках біля входів до кожної аптики. Ці викази зміняється щодня, як отвирають аптику, т. зн. о 7·30 г. рано.

Рівночасно Коло Аптикарів повідомляє, що згідно із зарядженням тут. Староства дістають постійно викази нічних дижурів такі власти й установи: Староство, Державна поліція, Міське бюро санітарне, Ратункове поготівля, Уряд руху залізниці, окружний шпиталь, повітовий шпиталь, жидівський шпиталь і пов. Каса хорих.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
КРУЖКА „РІДНОЇ ШКОЛИ"

в Перемишлі відбудуться в суботу дня 3. жовтня 1931 р. в домівці „Читальні Просвіти" в 5-ій годині пополуд. з денним порядком:

1. Отворення Зборів.
2. Відчитання протоколу з попередних загальних Зборів.
3. Звіт Старшини Кружка „Р. Ш."
4. Звіт Контрольної Комісії з внесенням на звільнення Старшини.
5. Вибір делеґатів на Загальний Зїзд „Р. Ш."
6. Вибір Старшини.
7. Внески й запити.

Якби в 5-ій годині не було відповідного числа членів, вимаганого до правосильности ухвал, відбудуться в 6. годині Загальні Збори з тим самим денним порядком без огляду на число приявних членів.

СТАРШИНА КРУЖКА.

Кіно „СВІТ" — ул. Костюшка, Народ. Дім. Від 27. IX. **Княжна Джезбенду.** — Від 1. X. **Гураган,** драма кохання і пристрастей. В гол. ролі Люпе Велєц.

Адвокат і оборонець у карних справах
Др. Роман Секела
веде канцелярію
в Перемишлі при вул. Фредра 6.
побіч Ринку. Ч. телеф. 149.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
ординує у внутрішніх і жіночих недугах
в Перемишлі — вул. Францішканська 37 II.
(площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ
Просвітлювання Рентґеном.

АДВОКАТ
Др. МИКОЛА РИБАК
Веде канцелярію в Перемишлі
ПРИ ВУЛ. ПІЛСУДСКОГО Ч. 1/1.
в льокалі канцелярії бл. п. Дра Т. Кормоша. Заступає в усіх справах цивільних і карних.

СПЕЦІЯЛІСТ ЖІНОЧИХ НЕДУГ І АКУШЕР
Др. Йосиф Рац,
б. довголітній лікар положн.-ґінек. клініки У. Я. К. у Львові й Берліні,
Перемишль, ул. Ягайлонська — віядукт.

Б. лікар діточих клінік у Відні й Берліні
Др. Й Охсенберґ
— ординує у хоробах дітей —
в Перемишлі, — при вул. Міцкевича 23.
Тел. 616. Тел. 616.

Одинокий український ілюстрований СПОРТОВИЙ ЧАСОПИС,
„СПОРТОВІ ВІСТИ"
ОРҐАН „УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО СОЮЗА" У ЛЬВОВІ Часопис присвячений усім галузям українського й чужого спорту — виходить тепер двічі в місяць. —
Ціна числа 30 сотиків.
Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, ВУЛ. КЕНТШИНСЬКОГО 10. II. пов.

Паперці — КАЛИНА — Тутки.
Одинока Українська ФАБРИКА паперців і туток дає покупневі товар **К-А-Л-И-Н-А** першої якости по конкуренційних цінах, а українському робітництву варстат праці і заробіток.
Тутки — КАЛИНА — Паперці.
Кооператива, „Будучність" в Тернополі вул. Липова 2.

Уживайте ЕЛЕҐАНТ
бо це найліпша паста до обуви і своя ЛЬВІВ, Кордецького 51.

Анонсуйтесь в „Укр. Голосі"!

Тарифа оголошень: За текстом за І вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 3 шпальт анонсових) 0·50 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·30 зол. Дрібні оголош. по 0·25 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 2·— зол., для шукаючих праці подані безпосередньо до адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 1·— зл. (за 1 мм.), на першій сторінці 1·50 зл. (за 1 мм.)

За редакцію відповідає: Володимир Зиблікевич. З друкарні Кнолєра й Сина в Перемишлі.